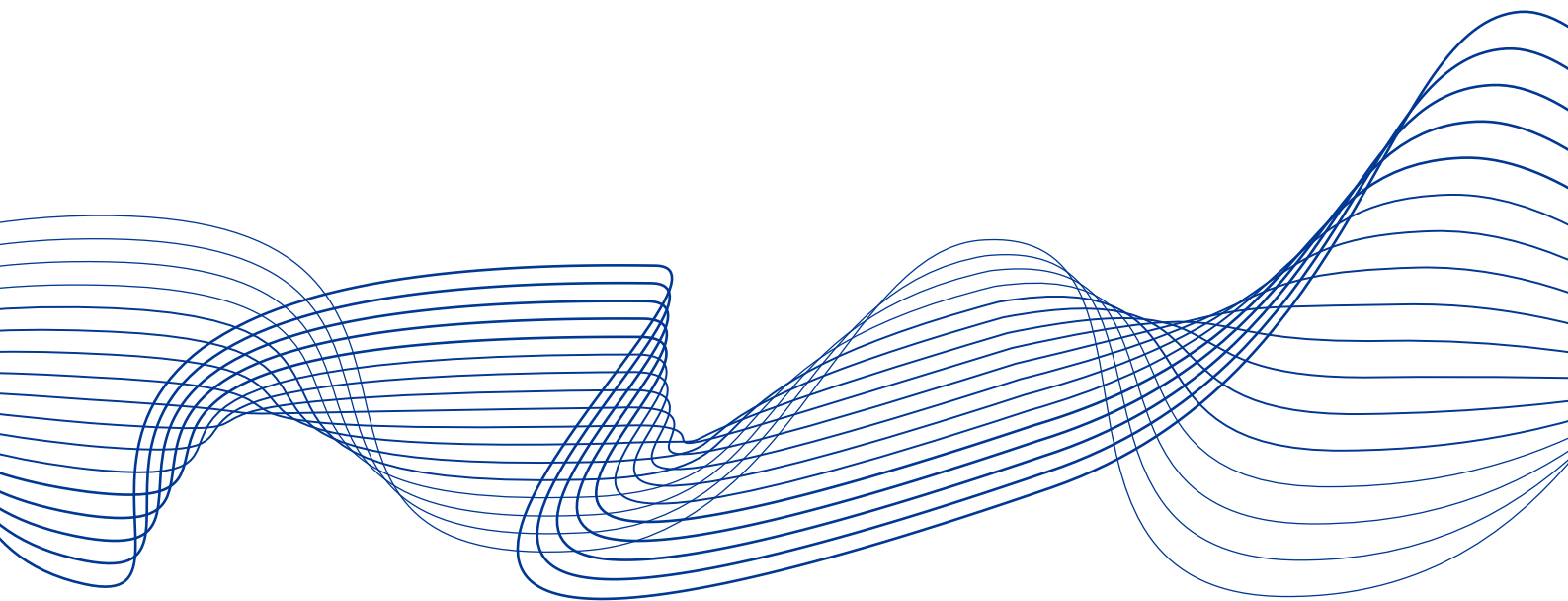

Годишен доклад

2021

ЕССР

Европейски съвет за системен риск

Европейска система за финансов надзор

Съдържание

Предговор	2
Резюме	4
Издателско каре	7

Предговор

Кристин Лагард, председател на Европейския съвет за системен риск

За мен е голямо удоволствие да представя единнадесетия Годишен доклад на Европейския съвет за системен риск (ЕССР), който обхваща периода от 1 април 2021 г. до 31 март 2022 г. Докладът на ЕССР е важна част от неговата комуникационна рамка. Предназначението му е да осигури прозрачност и отчетност за това как ЕССР изпълнява мандата си. Негови адресати са законодателните органи на Европейския съюз и широката европейска общественост.

Първоначално 2021 г. се отличаваше с отслабване на рисковете за финансовата стабилност, свързани с пандемията от коронавирус (COVID-19), тъй като икономическото възстановяване в ЕС набра инерция и рисковете за балансите на фирмите и домакинствата

постепенно намаляха. Към края на годината обаче възобновените нарушения във веригите на доставка и поскъпването на енергоносителите поставиха на изпитание започналото възстановяване и породиха инфлационен натиск в световен мащаб.

Руската инвазия в Украйна е хуманитарна трагедия, която причини и тежко сътресение в европейската икономика. Макар че пряката експозиция на европейската финансова система към Русия е ограничена, вторични ефекти пораждаат последици за перспективите за икономическия растеж. Скокът на цените на енергоносителите и суровините вследствие на войната влоши световния инфлационен натиск и доведе до преоценка на тренда на паричната политика в най-големите икономики. Инвазията засили и киберриска, който от известно време нараства в цялата финансова инфраструктура.

Същевременно средносрочните уязвимости на жилищните пазари продължиха да нарастват стремително през целия отчетен период. При тези условия ЕССР издаде предупреждения или препоръки към седем държави. Анализът на ЕССР откри уязвимости, свързани с: i) потенциалното надценяване на жилищните недвижими имоти, ii) равнището на задлъжнялост на домакинствата, iii) растежа на жилищните кредити и iv) признаците на разхлабване на кредитните стандарти.

Освен това ЕССР препоръча да бъде въведена общоевропейска рамка за координация за системни киберинциденти, която да спомогне за осигуряването на ранно откриване на такива инциденти.

През целия отчетен период ЕССР продължи работата си за усъвършенстване на макропруденциалната рамка на ЕС за банките и допринесе активно в други пруденциални инициативи за укрепване на финансовия сектор като цяло. По-специално, ЕССР публикува концепция, в която са изложени възгледите му как макропруденциалната рамка за банките да бъде направена пригодна за следващото десетилетие. Основно предложение е да бъде обогатена правната рамка на ЕС с мерки по

отношение на кредитополучателите при кредити за жилищни имоти. Освен това ЕССР представи и задълбочен анализ на използваемостта на капиталовите буфери на банките и предложи нова концептуална рамка за оценка на ориентацията на макропруденциалната политика.

Що се отнася до финансовата система в по-общ план, ЕССР издаде препоръка, насочена към преодоляване на продължаващи уязвимости при фондовете на паричния пазар. Освен това той изпрати отговор на целевата консултация на Европейската комисия относно прегледа на рамката на ЕС за централизирания клиринг. Той публикува също така и мнение по предложение на Комисията за преразглеждане на Платежоспособност II и Директивата относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове.

ЕССР извърши също така преглед на по-широките рискове, които биха могли да засегнат стабилността на финансовата система, като за първи път изследва последиците от пазарите на криптоактиви в частния сектор и децентрализираните финансови приложения. Съвместно с Европейската централна банка ЕССР публикува и доклад, в който се разглежда въздействието от изменението на климата върху финансовите предприятия в ЕС посредством различни фактори.

През отчетния период редица скъпи, високо ценени колеги напуснаха постовете си и бяха направени нови назначения. Благодаря сърдечно на бившия председател на Deutsche Bundesbank Йенс Вайдман, на управителя на Banca d'Italia Иняцио Виско и на управителя на Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique Пиер Вунш за приноса им в работата на Управителния комитет на ЕССР, както и на Хавиер Суарес за приноса му като председател на Консултативния научен комитет (КНК). Същевременно приветствам новите членове на Управителния комитет на ЕССР: управителя на Banque de France Франсоа Вилпроа дьо Гало, управителя на Banco de Portugal Марио Сентено и управителя на Danmarks Nationalbank Ларс Роде, както и Лориана Пелицон – новия председател на КНК.

Кристин Лагард
Председател на ЕССР

Резюме

Рисковете за финансовата стабилност се увеличиха осезаемо след руската инвазия в Украйна и в края на отчетния период бяха значително по-големи, отколкото година по-рано.¹ Икономическото въздействие от войната в Украйна в съчетание със затягането на финансовите условия успоредно с протичащото нормализиране на паричната политика забавя възстановяването от кризата с коронавируса (COVID-19). Продължително високата инфлация и влошаващите се перспективи за растежа вследствие на силното поскъпване на енергоносителите, храните и суровините и на смущенията във веригите на доставка водят до покачване на разходите за финансиране и отслабват капацитета за обслужване на дълг. Съчетанието от тези фактори и възможното им взаимно усилване повишиха несигурността и вероятността да се реализират малко вероятни сценарии на риск.

Това развитие на обстоятелствата в последно време е в разрез с тенденциите през 2021 г., които се отличаваха с постепенно, макар и на моменти затихващо възстановяване от кризата с COVID-19 и отслабване на краткосрочните рискове за финансовата стабилност. Възстановяването на икономиката на ЕС от пандемията постепенно намали риска от сътресения в балансите в сектора на нефинансовите предприятия и от пренасяне на техните уязвимости към банките. Уязвимостите обаче продължиха да се увеличават на капиталовите пазари и пазарите на рискови активи, както и на пазара на жилищни имоти, където надценяването влоши риска от корекции на цените в средносрочен план.

През втората половина на 2021 г. нови варианти на коронавируса, неотзвучаващи смущения във веригите на доставка във връзка с пандемията и поскъпването на суровините и енергоносителите доведоха до покачване на инфлацията в световен мащаб. Този ценови натиск влоши свързаните с пандемията уязвимости и постави на изпитание започналото възстановяване. (В Каре 1 се разглеждат уязвимостите, произтичащи от високата инфлация). Началото на 2022 г. беше белязано от корекции на пазарите на облигации и акции вследствие на преоценка на тренда на паричната политика в Съединените щати и в еврозоната.

Руската инвазия в Украйна бе тежко сътресение, което влоши пораженията от пандемията от COVID-19. Въпреки че преките експозиции на финансовия сектор на ЕС към Русия и Украйна са ограничени, възможно е той да бъде засегнат от вторични ефекти поради влошаване на перспективите за растеж, отслабващо доверие на инвеститорите и потребителите и потенциални корекции на цените на активите. Руската инвазия засили и риска от кибератаки, който от известно време се засилваше в цялата финансова инфраструктура.

Като мярка срещу нарастващите уязвимости в сектора на жилищните имоти ЕССР издаде предупреждения и препоръки към седем държави. Предупреждения бяха отправени към компетентните министри на пет държави, където не бяха предприети

¹ Отчетният период, обхванат в този доклад, е от 1 април 2021 г. до 31 март 2022 г.

адекватни мерки по отношение на новоустановените уязвимости: България, Хърватия, Унгария, Лихтенщайн и Словакия. Препоръки бяха отправени към компетентните министри на две други държави – Германия и Австрия. След като бяха издадени препоръките, органите в Германия и Австрия обявиха нови мерки за преодоляване на уязвимостите в сектора на жилищните имоти. Освен това ЕССР публикува оценка на съответствието с издадените през 2019 г. препоръки.

Като мярка срещу нарастващия риск от системни кибератаки ЕССР препоръчва също така да бъде създадена общоевропейска рамка за координация за системни киберинциденти. Координацията и комуникацията на ранен етап в случай на киберинцидент биха допринесли за осигуряването на ранно откриване и реакция на подобни инциденти. Някои аспекти на тази препоръка вече се намираха на напреднал етап на прилагане, когато Русия нахлу в Украйна, например наблюдението на киберинциденти с потенциални последици за финансовата стабилност.

През последните дванадесет месеца ЕССР допринесе за укрепването на макропруденциалната рамка за банките. ЕССР представи мнението си в отговор на поканата на Европейската комисия за консултация относно прегледа на тази рамка. Част от предложенията на ЕССР беше правната рамка на ЕС да бъде разширена с мерки, насочени към кредитополучателите, при жилищните кредити. Освен това ЕССР представи задълбочен анализ на използваемостта на капиталовите буфери на банките и предложи нова концептуална рамка за ориентацията на макропруденциалната политика, която включва съпоставяне на системните рискове с предприетите срещу тях мерки. ЕССР също така продължи да наблюдава макропруденциалните мерки, приети от държавите в Европейското икономическо пространство (ЕИП).

Що се отнася до финансовата система в по-широк план, ЕССР издаде препоръка, насочена към неотзвучаващите уязвимости при фондовете на паричния пазар, които проличаха отново при настъпването на пандемията от COVID-19. Той също така изпрати отговор на целевата консултация на Европейската комисия относно прегледа на рамката на ЕС за централизирания клиринг. Този отговор се основаваше на отговора на ЕССР на консултацията на Европейския орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП) относно определянето на системната значимост на централни контрагенти в Обединеното кралство и техните клирингови услуги. Тази консултация също бе публикувана през отчетния период. ЕССР продължи да предоставя утежнени сценарии за стрес тестовете, провеждани от европейските надзорни органи, и публикува доклад за последиците за финансовата стабилност от Международния стандарт за финансово отчитане 17 (МСФО 17) относно застрахователните договори. Освен това ЕССР публикува становище по предложението на Комисията за преразглеждане на Платежоспособност II и Директивата относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове.

Нещо повече, ЕССР предприе допълнителни стъпки за справяне с „хибридните рискове“, т.е. рискове от по-общо естество, които биха могли да засегнат и финансовия сектор. Той създаде група на високо равнище, която да разгледа обхвата и необходимостта от бъдещи анализи на системните последици от пазарите на криптоактиви в частния сектор и децентрализираните финансови приложения за стабилността на финансовия сектор в ЕС, подготвяйки условията за оценка на необходимостта от

разработване на политики в тази област. Съвместно с Европейската централна банка ЕССР публикува доклад, в който се разглежда въздействието от изменението на климата върху финансовите предприятия в ЕС посредством различни фактори.

ЕССР продължи да подлага на оценка прилагането на неговите предишни препоръки.

И накрая, в съответствие със задълженията на ЕССР за отчетност неговият председател се яви на публично изслушване на 1 юли 2021 г. пред Комисията по икономически и парични въпроси на Европейския парламент и проведе две поверителни виртуални срещи с председателя и заместник-председателя на тази комисия, в които бяха обсъдени рисковете за финансовата стабилност. ЕССР организира също така редица конференции и семинари, включително конференция по повод десетата годишнина от създаването му, с цел да стимулира разискванията по макропруденциалната политика.

Издателско каре

© **Европейски съвет за системен риск 2022**

Пощенски адрес   60640 Frankfurt am Main, Germany
Телефон   +49 69 1344 0
Уебсайт   www.esrb.europa.eu

Всички права запазени. Разрешава се възпроизвеждането с образователна и нетърговска цел при изрично позоваване на източника.

Данните, съдържащи се в този доклад, са към 31 март 2022 г.

За специфичната терминология можете да използвате **речника на ЕССР** (само на английски език).

PDF   ISBN 978-92-9472-276-8, ISSN 1977-5113, doi:10.2849/21159, DT-AB-22-001-BG-N